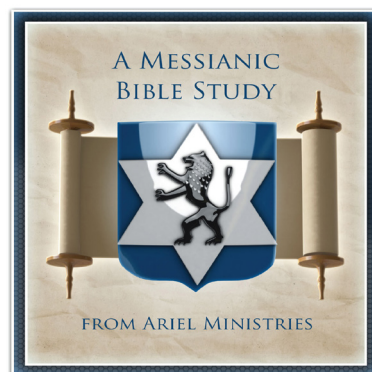


# התגלמות האלוהים בבשר

מאת ד"ר ארנולד פרוכטנבאום



[www.ariel-israel.org.il](http://www.ariel-israel.org.il)

# התגלמות האלוהים בבשר

מאת ד"ר ארנולד פרוכטנבאום

THE INCARNATION

## תוכן העניינים

3	הקדמה
3	1. דוקטרינת ההתגלמות בבשר
3	א. יוחנן א 1-14
4	ב. רומים א 3-4
4	ג. פיליפים ב 6-8
4	ד. האיגרת הראשונה לטימותיאוס ג 16
4	ה. האיגרת אל העברים ב 14
4	2. האמצעים ששימשו את התרחשותה של ההתגלמות בבשר
5	3. הסיבות להתגלמות האלוהים בבשר והמטרות שנועדה לשרת
6	4. אופיו של המשיח שבא בבשר
6	5. המשיח כאדם
7	6. ההשפלה שחווה המשיח כשירד אל העולם בלבוש בשר
8	7. אלוהותו של המשיח

”הַדְּבַר נְהִיָּה בְּשָׂר וְשָׁכַן בְּתוֹכֵנוּ;

וְאַנְחָנוּ רְאִינוּ אֶת כְּבוֹדוֹ,

כְּבוֹד בֶּן יָחִיד מִלְּפָנֵי אָבִיו,

מִלֵּא חֶסֶד וְאַמֶּת”.

(יוחנן א 14)

## הקדמה

**ה**מונח "התגלמות / התגשמות בבשר" (באנגלית: incarnation, מילה שגזורה מ"בשר" בלטינית - carne) מציין שאלוהים לקח על עצמו טבע אנושי, לבש בשר והיה לאדם. בן האלוהים – האישיות השנייה מתוך השלוש שבאלוהות – הוא זה אשר לבש בשר. לפיכך נכון ויאה יותר לומר שבן האלוהים, הלוגוס – דבר האלוהים – הוא שלבש בשר, מאשר לומר שאלוהים היה לאדם, אם כי שתי הקביעות נכונות. ההתגלמות בבשר משמעה שהחל מרגע מסוים היו לישות זו טבע אלוהי וטבע האנושי שהתקיימו בו-זמנית זה לצד זה, נבדלים, ומבלי שהתמזגו בתוכה. לימודינו יתחלקו לשבעה נושאים: דוקטרינת ההתגלמות בבשר, האמצעים ששימשו את התרחשותה, הסיבות להתגלמות האלוהים בבשר והמטרות שנועדה לשרת, אופיו של המשיח שבא בבשר, המשיח כאדם, ההשפלה שחוזה המשיח כשירד אל העולם בלבוש בשר ואלוהותו של המשיח.

## 1. דוקטרינת ההתגלמות בבשר

### א. יוחנן א 1-14

פסוקים 1 ו-14 מציגים ארבעה יסודות מרכזיים אודות ההתגלמות בבשר.

בפסוק 1 נאמר: "בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדְּבַר, וְהַדְּבַר הָיָה עִם הָאֱלֹהִים, וְאֵלֵהִים הָיָה הַדְּבַר".

בפסוק 14 נאמר: "הַדְּבַר נְהִיָּה בְּשָׂר וְשָׁכַן בְּתוֹכֵנוּ; וְאַנְחָנוּ רְאִינוּ אֶת כְּבוֹדוֹ, כְּבוֹד בֶּן יָחִיד מִלְּפָנֵי אָבִיו, מִלֵּא חֶסֶד וְאַמֶּת".

פסוק 1 קובע שהדבר היה "בראשית".

הקביעה השנייה היא ש"הדבר היה עם האלוהים". כל עוד אלוהים היה קיים, הדבר היה קיים. אם אלוהים הוא נצחי, הדבר הוא נצחי.

הקביעה השלישית היא ש"אלוהים היה הדבר". כיצד יכול היה "הדבר" להיות עם האלוהים ועדיין להיות האלוהים – את זאת ניתן להסביר אך ורק במונחים של הריבוי משולש הפנים שבאלוהות. "הדבר" היה עם האלוהים ולפיכך הוא נבדל מאלוהים, מפני ש"הדבר" איננו אלוהים האב וגם איננו רוח הקודש. אבל "הדבר" היה אלוהים (כלשון הפסוק: "ואלוהים היה הדבר") מעצם העובדה ש"הדבר", הלוגוס, הוא בן האלוהים.

הקביעה הרביעית היא ש"הדבר נהיה בשר" (פס' 14). הדבר, שהיה בראשית עם האלוהים, שהיה אלוהים, בנקודה מסוימת בתולדות האנושות לבש בשר, היה לאדם – וזו הייתה ההתגלמות בבשר (Incarnation).

## ב. רומים א 3-4

"...על אודות בנו, ישוע המשיח אדוננו, שלפי הבשר מוצאו מזרע דוד ולפי רוח הקדש הפגן שהוא בן אלהים בגבורה בתחיתו מן המתים".

בפסוקים אלה כלולות שתי התייחסויות חשובות להתגלמות האלוהים בבשר: "לפי הבשר" (פס' 3) ו"לפי רוח הקודש" (פס' 4). הוא היה לאדם לפי הבשר, וזה הושג בכוחה של רוח הקודש.

## ג. פיליפים ב 6-8

"הוא אשר היה קים בדמות אלהים לא חשב לשלל היות שוה לאלהים, אלא הריק את עצמו, נטל דמות עבד ונהיה כבני אדם; וכאשר היה בצורתו כאדם, השפיל עצמו וצית עד מות, עד מות בצלב".

קטע זה מונה שלושה גורמי מפתח בקשר להתגלמות בבשר.

**ראשית**, הדמות שעליה מדובר כאן, "הוא", היה קיים תמיד "בדמות אלוהים" (פס' 6). מאז נצח נצחים הוא היה קיים בדמות אלוהים, שכן הוא היה האישיות השנייה מתוך השלוש שבאלוהות – אלוהים הבן (בן האלוהים).

**שנית**, הוא, שהיה קיים בדמות אלוהים מאז נצח נצחים, "נהייה כבני אדם" בנקודה מסוימת בתולדות האנושות (פס' 7). זאת ההצהרה המוכרזת כאן אודות ההתגשמות בבשר: הוא נהיה כבני אדם חוטאים. העובדה שנאמר "כמו" ("כבני אדם") או "ויהי דומה לבני אדם" (תרגום דליטש) אין משמעה שהוא לא היה אדם אמתי. ניסוח זה מדגיש את הדמיון שלו לבני האדם החוטאים; בעיני המתבונן בו, הוא לא נראה שונה מכל אדם אחר. אלא שבמקרה שלו הוא היה נקי מחטא. הוא לא חטא ולו פעם אחת. הוא היה בן אדם אמתי לגמרי, אך לא היה אדם חוטא.

**שלישית**, הוא "היה בצורתו כאדם" ("וימצא בתכונתו כבן אדם". תרגום דליטש). שוב, הוא נראה כמו כל אדם אחר. ההתגלמות בבשר משמעה שהוא לבש בשר ונהיה לאדם.

## ד. האיגרת הראשונה לטימותיאוס ג 16

"אכן גדול הִסוד הַחִסִידוֹת:

הַתְגַּלָּה בְּבֶשֶׂר,

נִצְדָק בְּרוּחַ, נִרְאָה לְמַלְאָכִים,

הֶגֶד בְּגוֹיִם, הָאֱמָן בְּעוֹלָם,

הַעֲלָה לְמָרוֹם בְּכָבוֹד".

קטע זה מציין במפורש שהוא "התגלה בבשר".

## ה. האיגרת אל העברים ב 14

"וְכִיִּן שְׁלִילֵדִים הִיְתָה שְׁתַּפּוֹת שֶׁל בֶּשֶׂר וְדָם, כְּמוֹ כֵּן גַּם הוּא שִׁתַּף עֲצָמוֹ בְּבֶשֶׂר וְדָם כְּדִי שִׁיִּשְׁבִּית עַל יְדֵי מוֹתוֹ אֶת זֶה שְׁבִידוֹ מִמְשַׁלַּת הַמָּוֶת - הוּא הַשְּׁטָן...".

פסוק זה מדבר על ההתגלמות בבשר במונחים של "שותפות של בשר ודם". משמעות המילה היוונית שתורגמה ל"שותפות" היא "לקחת חלק". הוא לקח על עצמו את השותפות בבשר האנושי.

הדוקטרינה של ההתגלמות בבשר מבוססת על הפסוקים שנדונו לעיל.

## 2. האמצעים ששימשו את התרחשותה של ההתגלמות בבשר

כיצד, אם כן, התרחשה ההתגלמות בבשר? איך היה אלוהים לאדם?

**ראשית**, רוח הקודש הייתה מעורבת בהתגלמות בבשר (לוקס א 35). כאשר מרים שאלה כיצד ייתכן שהיא תהרה שהרי היא בתולה, השיב המלאך ואמר לה: "רוח הקדש תבוא עליך וגבורת עליון תצל עליך". היא תהרה בנס. מי שחוללה את ההתגלמות בבשר הייתה רוח הקודש. כאמור בפסוק הנ"ל, הרוח באה על מרים וגבורת אל עליון הצלה עליה. רוח הקודש הולידה או הרתה את האנושיות של המשיח. הוא תמיד היה אלוהים, לפיכך לא היה צורך ליצור אלוהות; רק האנושיות שלו הייתה צריכה להיווצר. האלוהות לקחה חלק או שיתפה את עצמה באנושיות של מרים, אך זאת בנפרד מהטבע החוטא של מרים. רוח הקודש שהצלה על מרים בגבורת אל עליון יצרה את האנושיות של ישוע המשיח. רוח הקודש גרמה להריונה של מרים. מי שנצר כך ברחמה, לפי לוקס א 35, עמד להיות שני דברים: א) קדוש; ב) בן האלוהים, אלוהים-אדם: "...לכן קדוש יקרא הילוד, בן אלהים".

**שנית**, מרים הייתה מעורבת בהתגלמות בבשר. העובדה שהיא הייתה בתולה קיבלה אישור בשתיים מתוך ארבע הבשורות (מתי א 18, 22-23; לוקס א 27, 34). ההיריון היה על-טבעי. מרים הייתה בתולה, לכן היה נחוץ שתתרחש הפריה על-טבעית. אנשים מרבים לדבר על נס לידת הבתולין, אבל טכנית, הנס לא היה בלידה עצמה; ישוע נולד בדיוק

כמו כל תינוק אחר. לא הלידה, אלא מה שהביא להיריון הוא הנס. הביצית הייתה של מרים, כך שישוע היה בנה האמת של מרים, אבל בהתעברות הזאת נעדר לגמרי זרע של גבר. לישוע לא היה אב טבעי, לכן גבורתה מחוללת החיים של רוח הקודש נדרשה לתחילת ההיריון הנסי הזה. רוח הקודש ומרים הבתולה היו שתיהן אמצעים / כלים ששימשו את התרחשותה של התגלמות האלוהים בבשר.

**שלישית**, ההתגלמות בבשר הייתה כרוכה בלידת הבתולין, שבה נולד האדם שהיה האלוהים שלבש בשר. היא נחזתה מראש בבראשית ג 15 ובישעיהו ז 14 והתגשמה לבסוף בלידת ישוע ממרים, כמסופר במתי א 16.

### 3. הסיבות להתגלמות האלוהים בבשר והמטרות שנועדה לשרת

קיימות 12 סיבות לכך שההתגלמות בבשר התרחשה.

**א)** היא הייתה נחוצה בגלל חטאם של בני האדם. כאמור בלוקס יט 10: "הן בן האדם בא לבקש את האובד ולהושיעו".

קטע אחר, ארוך יותר, שמציין זאת כסיבה להתגלמות בבשר הוא יוחנן ג 13-21. מפורט בו שמטרת ההתגלמות בבשר הייתה להושיע חוטאים: אלוהים שלח את בנו אל העולם "כדי שישוע העולם על ידיו". כדי לשאת את העונש המגיע על החטא, ישוע היה צריך להיעשות "כבני אדם" חוטאים או "כצורת" הבשר החוטא. הוא לא נהיה לחוטא, אבל בצורתו החיצונית הוא נראה כמו כל אדם אחר. היה נחוץ שהוא יהיה דומה לבשר החוטא מפני שמטרת בואו הייתה למות בעד החוטאים. החטא האנושי הפך את ההתגלמות לנחוצה. כאמור באיגרת אל העברים ב 14, היה נחוץ שהוא ישתף עצמו בבשר ודם כדי לטפל בבעיית החטא.

**ב)** ההתגלמות בבשר נועדה לשמש כהתגלות של האלוהים ושל האמתות שלו לפני בני האדם (מתי יא 27; יוחנן א 18; יד 9). בן האלוהים בא אל העולם כדי שיתגלה דרכו אלוהים האב, ככתוב ביוחנן א 18: "את האלהים לא ראה איש מעולם; הבן היחיד, הנמצא בחיק האב, הוא אשר הודיעו".

הוא בא כדי להראות את אלוהים לבני האדם – טבעו של אלוהים האב נגלה לפני בני האדם בדבריו של ישוע ובדרשות שנשא. ביוחנן יד 8-9 כאשר ביקש אחד מתלמידיו של ישוע: "הראה לנו את האב", ישוע ענה לו: "הרואה אותי ראה את האב". כל מה שנכון לגבי טבעו של אלוהים האב נכון לגבי בן האלוהים.

**ג)** באמצעות ההתגלמות בבשר ניתנה למאמינים דוגמה חיה ומוחשית שממנה ילמדו כיצד עליהם לחיות (איגרת פטרוס הראשונה ב 21; איגרת יוחנן הראשונה ב 6). חייו של ישוע כאדם שחי עלי אדמות הם מופת לחיקוי עבור המאמין. לא רק החוזק של ישוע נועד להציב דוגמה עבור תלמידיו, אלא גם סבלותיו והאופן שבו הוא התמודד עם קשיים. ישוע סבל בנמיכות רוח וגם המאמין צריך לשאת את סבלו באופן שכזה. הוא היה לאדם כדי שחייו יהיו מופת לחיקוי.

**ד)** ההתגלמות בבשר נועדה לספק קרבן עבור החטא (עברים ב 9; י 1-10; איגרת יוחנן הראשונה ג 5). הוא בא אל העולם בלבוש בשר, כאדם המושלם, כדי להיות קרבן שיועלה עבור החטא. בפרק הזמן שבו העלאת קרבנות בעלי חיים הייתה מותרת זמנית, הקרבנות רק כיסו על חטאיהם של יראי האלוהים מימי התנ"ך; לא היה בכוחם של קרבנות אלה להסיר את חטאיהם. לשם הסרת החטא היה נחוץ דם נעלה יותר מדמם של בעלי חיים – דם אנושי, אבל היה עליו להיות דמו של אדם נקי מחטא. שום אדם שחי מאז שאדם וחווה חטאו בגן עדן לא התאים לכך, למעט אחד – ישוע, האלוהים שלבש בשר ובא אל העולם כאדם. בהיותו בצורת אדם היה לו דם אנושי ולפיכך היה זה דם נעלה מדמם של בעלי חיים. דמו של ישוע היה דם אנושי טהור מחטא ולכן היה ביכולתו לשמש קרבן עבור החטא.

**ה)** ההתגלמות בבשר נועדה להפר ולהשבית את פעלי השטן (יוחנן יב 31; טז 11; קולוסים ב 15; עברים ב 14; איגרת יוחנן הראשונה ג 8). עברים ב 14 קובע זאת בצורה ברורה ביותר:

"וכיון שלילדים היתה שתפוח של בשר ודם, כמו כן גם הוא שתף עצמו בבשר ודם כדי שישבית על ידי מותו את זה שבידו ממשלת המות - הוא השטן..."

**ו)** ההתגלמות בבשר אפשרה לישוע להיות כוהן גדול רחמן, עובדה שמודגשת במיוחד באיגרת אל העברים (ב 17-18; ה 1-2; ח 1; ט 11-12, 14). בהמשך לנאמר על ההתגלמות בבשר בפסוק 14, כתוב: "היה עליו להדמות לאחיו בכל דבר, למען יהיה כוהן גדול רחמן ונאמן בעניני אלהים לכפר על חטאי העם; כי מאחר שהוא עצמו סבל כאשר התנסה, הוא יכול לעזר לאלה אשר נתונים בנסיון" (ב 17-18).

הפסוקים הראשונים בפרק ה מדגישים שכדי שמישהו אכן יהיה כוהן גדול אמתי, עליו להיות אנושי – "לקוח מקרב בני אדם". אם ישוע לא היה בא אל העולם ונהיה לאדם אמתי, הוא לא היה יכול לשמש ככוהן גדול. בכך שנהיה לאדם, בכך שלבש בשר, היה ביכולתו מאותו הזמן ואילך להיות הכוהן הגדול של המאמינים. זה גם אפשר לו להקריב מנחות וזבחים, כפי שרק הכוהנים יכלו לעשות. אך הוא היה מסוגל להקריב קרבן טוב יותר – את דמו-שלו, ולא דם בעלי חיים.

**ז)** ההתגלמות בבשר נועדה למלא את הברית עם דוד שהבטיחה שצאצא מבית דוד ישב על כיסא דוד לנצח. היה נחוץ שישוע יהיה לאדם אמתי שנולד ממרים העלמה (הבתולה) מפני שהיא הייתה מבית דוד ולפיכך, השתייך ישוע לבית דוד. מאחר שהוא אלוהים וגם אדם, הוא חי כעת לנצח, יושב על כיסא דוד ושולט לעולם (לוקס א 31-33, 68-70).

ח) ההתגלמות בבשר נועדה לאשר ולקיים את הבטחותיו של אלוהים (רומים טו 8-9) שניתנו בתנ"ך. היא הייתה נחוצה כדי שהנבואות האלה יתגשמו.

ט) בזכות ההתגלמות בבשר וסבלו של ישוע "הגביהו אֱלֹהִים מֵאֵד וְנָתַן לֹו אֶת הַשֵּׁם הַנִּעְלָה עַל כָּל שֵׁם, לְמַעַן תִּכְרַע בְּשֵׁם יֵשׁוּעַ כָּל בְּרָה, בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּמִתַּחַת לָאָרֶץ, וְכָל לְשׁוֹן תּוֹדֶה כִּי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הוּא הָאֱדוֹן, לְתַפְאֶרֶת אֱלֹהִים הָאֵב" (פיליפים ב 9-11). אלוהים, בתור אלוהים בלבד, אינו מסוגל לסבול. אבל כאשר בן האלוהים נהיה לאדם, הוא היה מסוגל לסבול. והוא אכן סבל; הוא סבל השפלה והרבה מעבר לכך. כתוצאה מכך הוא רומם מאוד. גם זו הייתה אחת ממטרותיה של ההתגשמות בבשר.

י) ההתגלמות בבשר נועדה להשיב את השלטון על הארץ לאדם (עברים ב 5-9). אלוהים נתן לאדם את השלטון על הארץ אך האדם איבד זאת כאשר גרם לו השטן להיכשל בחטא. השטן נטל לעצמו את הסמכות על הארץ, שניתנה במקורה לאדם (יוחנן יב 31; יד 30; טז 11; האיגרת השנייה לקורינתים ד 4; איגרת יוחנן הראשונה ה 19). המשיח הביס את השטן. עכשיו, כאדם, עליו להשיב לכנו את שלטון האדם על הארץ, ואת זאת הוא יעשה במלכותו.

יא) ההתגלמות בבשר נועדה להביא בנים רבים לכבוד (עברים ב 10-11). גם לשם כך היא הייתה נחוצה.

יב) היא נועדה לשחרר את המאמינים מאימת המוות (עברים ב 15). גם זה הושג באמצעות ההתגלמות בבשר.

## 4. אופיו של המשיח שבא בבשר

איזה מין אופי היה לאלוהים שהיה לאדם? ההתגלמות בבשר יצרה ביסוד שבעה מאפיינים.

א) הוא היה קדוש לחלוטין (לוקס א 35; יוחנן ח 46; יד 30; מעשי השליחים ב 27; ג 14; ד 27; עברים ז 26).

ב) הוא היה נקי מכל חטא (השנייה אל הקורינתים ה 21; עברים ד 15; פטר"א ב 22; יוח"א ג 5).

ג) הייתה בו אהבת אמת. מאחר שהוא היה בעת ובעונה אחת אלוהים ואדם, הוא היה מסוגל לאהוב באופן אלוהי וגם באופן אנושי. בשני המקרים האהבה שהוא הפגין הייתה אהבת אמת (מרקוס י 21; יוחנן יג 1; יד 31; יט 25-27; גלטים ב 20; אפסים ג 19; ה 25).

ד) הוא היה עניו באמת ובתמים (השנייה אל הקורינתים ח 9; פיליפים ב 5-8).

ה) הוא היה נמוך רוח באמת ובתמים (מתי יא 29; השנייה אל הקורינתים י 1).

ו) הוא חי את חייו תוך כדי תפילה מתמדת (מתי יד 23; מרקוס א 35; לוקס ו 12; כב 44; יוחנן יז 1-26; עברים ה 7).

ז) הוא פעל ללא ליאות (יוחנן ה 17; ט 4). אבל הוא לא היה מכור לעבודה ("workaholic") שכן הוא ידע מתי לעצור ולנוח. המשיח ידע מתי להתרחק מההמונים והוא ידע מתי ללכת להתבודד במדבר כדי לנוח ולהתפלל.

אלה הם שבעת המאפיינים של ישוע שנבעו מביאתו אל העולם בבשר. כפי שצוין לעיל, אחת מהמטרות שלשמן הוא לבש בשר ובא אל העולם הייתה להציב בדרך חייו מופת לבני האדם. על המאמינים לחקות את שבעת המאפיינים האלה בחייהם הרוחניים היומיים.

## 5. המשיח כאדם

תוצאת ההתגלמות בבשר הייתה ישות אלוהית ואנושית בעת ובעונה אחת: ישוע היה אדם במלוא מובן המילה ואלוהים במלוא מובן המילה. מה הן הראיות המצביעות על כך שישוע היה אדם ממשי ולא רק בעל חזות חיצונית של אדם?

א) ישוע היה בעל גוף, נפש ורוח – המאפיינים המהותיים לטבע האנושי. היה לו גוף של ממש (מתי כו 12, 26, 28; לוקס ב 21; כד 39; יוחנן ב 21; עברים ב 14; י 5, 10). הייתה לו נפש (מתי כו 38; יוחנן יב 27; מעשי השליחים ב 27). הייתה לו רוח אנושית (מרקוס ב 8; ח 12; לוקס כג 46; יוחנן יא 33; יג 21). ישוע ניחן בבירור בכל המאפיינים המהותיים של הטבע האנושי.

ב) האנושיות שלו נגלית בכך שהוא נולד באופן ממש. כאמור לעיל, מה שהיה נסי לא היה לידתו אלא העובדה שמרים הבתולה הרתה. לידתו הייתה כשל כל אדם אחר (מתי א 18 – ב 12; לוקס א 26-38; ב 1-20). קביעה זו מוצגת בבירור בגלטים ד 4, שם כתב שאול שישוע היה "ילוד אישה".

ג) האנושיות שלו נגלית גם מעצם השתייכותו לשושלת אנושית. הוא התייחס לאברהם ולדוד (מתי א 1; רומים א 3).

ד) האנושיות שלו נגלית בכך שהיו לו שמות אנושיים. הוא נקרא ישוע (או יהושע), שם נפוץ באותה תקופה. הוא מכונה "בן האדם" 82 פעמים; כינוי זה מדגיש את היותו אדם.

ה) הוא כונה "אדם" או "איש" בפי אחרים: יוחנן המטביל (יוחנן א 30); ההמונים (שם, י 33); שמעון פטרוס (מעשי השליחים ב 22); שאול (רומים ה 15); האיגרת הראשונה לקורינתים טו 21, 47; פיליפים ב 7; הראשונה לטימותיאוס ב 5).

ו) האנושיות שלו נגלית בכך שישוע כינה את עצמו "איש" ביוחן ח 40.

ז) האנושיות שלו נגלית בכך שהוא היה כפוף לכל חוקי ההתפתחות האנושית (לוקס ב 40, 52). כמו כל בן אדם אחר, ישוע התפתח בארבעה תחומים: שכלית, גופנית, רוחנית וחברתית.

ח) האנושיות שלו נגלית בכך שהוא חווה את כל ההתנסויות שהן חלק מהקיום האנושי: הוא היה רעב (מתי ד 2; כא 18); הוא היה צמא (יוחן יט 28); הוא היה עייף (יוחן ד 6); הוא היה מנומנם, ישנוני (מתי ח 24). הוא חווה את כל הרגשות האנושיים: אהבה (מרקוס י 21); חמלה (מתי ט 36); זעם ועצב, שאותם גם הביע בבכי ובדמעות (מרקוס ג 5; יוחנן יא 35; עברים ה 7). הוא גם התייסר (חש חבלי מוות) (לוקס כב 44); הוא היה מבוהל (יוחן יב 27); הוא התנסה בכל כמונו (עברים ב 18; ד 15); הוא חש צורך להתפלל (מתי יד 23; מרקוס א 35; לוקס ו 12). כל אלה הם ראיות להיותו אדם.

ט) בהיותו אדם, היה לו ידע מוגבל; היו דברים שהוא לא ידע. שתי דוגמאות לידע המוגבל הזה מצויות במרקוס יג 32 וביוחן יא 34.

י) האנושיות שלו נגלית בעובדה שהוא מת (יוחן יט 30, 33; עברים ב 14; ה 7).

## 6. ההשפלה שחוה המשיח כשירד אל העולם בלבוש בשר

ישוע חווה השפלה כשחי עלי אדמות כאדם.

א) עצם ההתגלמות בבשר היה חלק מההשפלה שלו. העובדה שהיה על אלוהים להפוך לאדם הייתה משום ירידה מכס רוממותו, השפלה (גלטים ד 4; פיליפים ב 6-7; עברים ב 14).

ב) ההשפלה שלו נגלית גם בכך שהוא נהיה לאדם, בדמות בשר החטא. הוא נראה כמו בן אדם חוטא (רומים ח 3; פיליפים ב 7).

ג) ישוע נולד בתנאים דלים. ומה שהחריף את המצב היה העובדה שהוא לא נולד למשפחה עשירה אלא למשפחה ענייה. במתי ב 23 נאמר שהוא גדל דווקא בעיר הכי מושמצת דאז: נצרת. מאחר שהוא גדל בנצרת כונה ישוע "הנצרתי" או "נוצרי", "ישוע מנצרת", והתואר הזה לא נחשב אז לכבוד גדול. רבים נהגו לשאול בזלזול: "האם משהו טוב יכול לבוא מנצרת?" נצרת הוציאה לתושביה שם רע. יתרה מכך, במתי ח 20 נאמר שלא היה לו רכוש משלו. בלוקס ב 7 נאמר שהוא נולד באסם והושכב באבוס. לפי לוקס ב 22-24 אנחנו לומדים שהוא נולד במשפחה שהייתה כל כך ענייה, עד שקרבן המנחה היחיד שההורים יכלו לתת היו שתי יונים, אות לדלותם. באיגרת השנייה אל הקורינתים ח 9 נאמר שבעקבות ההתגלמות בבשר הוא היה לעני.

ד) ישוע "נולד בכפוף לתורה" (גלטים ד 4). היה עליו להכפיף עצמו לתורה שהוא, כאלוהים, יצר בעצמו. גם זה היה חלק מההשפלה של ישוע.

ה) היה עליו לקבל בהכנעה את מגבלות הקיום האנושי. זוהי דוקטרינת ה-kenosis, שמשמעה "ריקון" (פיליפים ב 5-11). בעודו ממשיך להיות אלוהים על כל תכונותיו האלוהיות, השימוש שלו בהן היה מוגבל. גם שימוש מוגבל זה בתכונותיו האלוהיות היה חלק מירידתו מרוממות גדולתו ומהשפלתו.

ו) היה עליו לחוות את כל סבלות החיים שדנו בהם לעיל בסעיף "האנושיות של המשיח", וגם זה היה חלק מהשפלתו (יוחן ז 5; עברים ד 15; יב 3).

ז) הוא היה לעבד ושירת כעבד. זה מומחש ביוחן יג 1-11, כאשר הוא רחץ את רגלי תלמידיו. זה גם מופיע בהצהרת עיקרי האמונה בפיליפים ב 7-8: "...הָרִיק אֶת עֲצָמוֹ, נָטַל דְמוּת עֶבֶד וְנָהָה כְּבָנֵי אָדָם; וְכִאֲשֶׁר הָיָה בְצוּרְתוֹ כְּאָדָם, הִשְׁפִּיל עַצְמוֹ...".

ח) היה עליו לשאת את חטאי בני האדם. וזה היה משפיל עבורו – בן האלוהים, שהיה קדוש וטהור ונקי מחטא באופן מוחלט (האיגרת השנייה לקורינתים ה 21; איגרת פטרוס הראשונה ב 24).

ט) הוא סבל את קללת המוות על הצלב. מבין כל דרכי ההוצאה להורג שיכלו לבחור בהן כדי להמיתו, ההוצאה להורג המבזה ביותר, הדרך המשפילה ביותר למות בה הייתה התלייה על עץ. בתרבות ובמסורת היהודית היא נחשבה למוות המביש ביותר. כך שגם זה היה חלק מההשפלה שלו (גלטים ג 13; עברים יב 2).

י) ההשפלה שבמותו: עצם העובדה שהאלוהים הקדוש והטהור שלבש בשר, האלוהים-אדם, נאלץ לטעום מוות, היה חלק מההשפלה שלו (פיליפים ב 8).

יא) ההשפלה שבקבורתו: העובדה שהיה עליו להיקבר ככל האדם הייתה חלק מההשפלה שלו (מתי כז 59-60; מעשי השליחים יג 34-35; הראשונה לקורינתים טו 4). ויתרה מכך – איש מהאנשים שהיו קרובים לישוע במהלך חייו ובתקופה שבה לימד וחולל נסים לא השתתף בקבורה. הם שמרו מרחק ממנו. ישוע הובא לקבורה על ידי שני אנשים שעד לאותו מעמד שמרו את דבר אמונתם בו בסתר והתרחקו ממנו: יוסף הרמתי ונקדימון.

יב) ההשפלה שבירידתו אל השאול: גם המשיח היה צריך לרדת למקום המאסר הזמני הזה של הקדושים (מעשי השליחים ב 27, 31; אפסים ד 9; איגרת פטרוס הראשונה ג 18-19).

אלה הן 12 נקודות שמלמדות בבירור אודות מושג ההשפלה של המשיח, שברובו הוא חלק מהאנושיות שלו שמהווה חלק ממושג ההתגשמות בבשר.

כאשר המשיחי מתבונן על כל הדברים האלה שלהם הכניע ישוע את עצמו וסבל בנמיכות רוח את ההשפלה הכרוכה בהם, אל לו להחמיץ את ההזדמנות להזכיר לעצמו מדוע בדיוק עשה ישוע את כל זאת: כדי לשמש תחליף עבור בני האדם. ישוע חי כאדם ומת כאדם, אבל מותו היה מוות חלופי עבור חטאיהם של בני האדם. הוא מת במקום החוטאים. הוא נשא את עונשם – עונשנו – בעצמו. כאשר המאמינים חווים את סבלות החיים האנושיים ומתנסים בקיפוח, מחסור או השפלה, עליהם לזכור תמיד שהם לא סבלו דבר, ולא יסבלו אי פעם דבר שמתקרב אפילו לסבלותיו של ישוע המשיח. אין דבר בסבלם שישתווה לסבלו בעדנו. אם יזכרו זאת, הם יבינו את גדולת מעשיו, ושהוא עשה זאת עבורם. על המאמינים להיות תמיד אסירי תודה על כך שישוע היה מוכן לסבול השפלה כדי לתת להם ישועה וכוחות לחיים בעולם הזה. כשהם סובלים, אל להם להתמרמר נגד אלוהים. ראוי שיזכרו שכאשר הם סובלים, הם סובלים לצדו, אתו. כתבי הקודש מבטיחים שאם הם סובלים אתו, הם גם יזכו לכבוד אתו.

## 7. אלוהותו של המשיח

ההתגשמות בבשר הובילה להיווצרותו של מי שהיה בו זמנית אדם ואלוהים. הראינו לעיל שישוע היה אדם אמתי, בעל אנושיות ממשית. ההתגשמות בבשר אין משמעה שהוא ויתר על חלק כלשהו מהאלוהות שלו. האלוהות שלו לא פחתה או הצטמצמה אלא המשיכה להיות אלוהות מושלמת שלקחה על עצמה - שהוסיפה לעצמה - טבע אנושי.

להלן שבע הראיות הקיימות לאלוהות שלו.

א) ישוע כונה בכל השמות האלוהיים. הוא נקרא "אלוהים" (יוחנן א 1; כ 28; עברים א 8); "בן האלוהים" (מתי טז 16); "בן האדם" (מתי ח 20; ט 6); "אדון" (מתי כב 43-45; מעשי השליחים ט 17); "האלף והתו / אלפא ואומגה", כלומר "הראשית והאחרית" (התגלות א 8); "הראשון והאחרון" (התגלות א 17); "הצלם" (קולוסים א 15). משמעות המילה היוונית שמתורגמת ל"צלם" היא "פרוטוטיפ", אב-טיפוס, הדמות והצלם בממשות נגלית לעין; הוא ההתגלות הגלויה לעין של האלוהים הבלתי נראה. הוא כונה גם "זוהר כבודו וצלם עצמותו" (עברים א 3); הוא כחותם או תמונה מדויקים של הטבע האלוהי.

ב) ישוע ניחן בכל התכונות האלוהיות. קיימות עשר תכונות שמוכיחות את אלוהותו. ראשית, נצחיות (מיכה ה 1; יוחנן א 1; ח 58; קולוסים א 17; עברים א 11). שנית, הוא אינו משתנה (עברים א 10-12; יג 8). שלישית, קיומו אינו תלוי בדבר. הוא קיים מעצמו (יוחנן א 1-3; ה 26). רביעית, הוא מקור החיים (יוחנן א 4; יד 6; מעשי השליחים ג 15). חמישית, מלוא האלוהות שוכן בו (קולוסים ב 9); כל מה שהיה נכון אודות אלוהים האב ואודות אלוהים רוח הקודש נכון גם לגבי בן האלוהים. שישית, הוא קדוש (עברים ז 26). שביעית, הוא מושל ריבון; הוא האלוהים המושל בכול, ריבונו של עולם, בעל הסמכות (מתי כח 18; יוחנן ה 27; יז 2; מעשי השליחים ב 36; הראשונה לקורינתים יב 3; פיליפים ב 9-10; קולוסים א 18; איגרת פטרוס הראשונה ג 22; התגלות יט 16). שמינית, הוא כל-יכול (לוקס ח 25; יוחנן י 18; הראשונה לקורינתים טו 25, 28; פיליפים ג 21; קולוסים א 16-17; הראשונה לטימוטיאוס א 12; עברים א 3; ז 25; יהודה 24; התגלות א 8). תשיעית, הוא יודע הכול (מתי יא 27; יוחנן א 48; ב 25; י 15; יג 1, 11; טז 30; יח 4; יט 28; הראשונה לקורינתים ד 5; קולוסים ב 3; התגלות ב 23). כשלבש בשר והיה לאדם, הוא היה בעל ידע מוגבל, אך באלוהות שלו הוא יודע-הכול. עשירית, הוא נמצא בכל מקום (מתי יח 20; כח 20; יוחנן ג 13; יד 18, 20, 23). לפיכך, הוא בעל כל התכונות המאפיינות את אלוהים.

ג) מעשיו הם מעשים שאלוהים לבדו מסוגל לעשותם. קיימות לכך שש דוגמאות. הוא היה פעיל במעשה הבריאה (יוחנן א 3, 10; הראשונה לקורינתים ח 6; קולוסים א 16; עברים א 3, 10). ב) הוא שומר על המשך קיומה של הבריאה (קולוסים א 17; עברים א 3). ג) יש לו כוח וסמכות לסלוח על חטאים (מתי ט 2, 6; לוקס ה 24; ז 47-48). ד) הוא זה ששולח את רוח הקודש – מעשה שרק אלוהים יכול לעשותו (יוחנן טו 26). ה) בבוא העת הוא יקים את המתים, הן את הצדיקים והן את הרשעים (יוחנן ו 40). ו) הוא זה שיוציא לפועל את המשפט הסופי (מתי כה 31-46; יוחנן ה 22-27; מעשי השליחים יז 31; השנייה אל הקורינתים ה 10; השנייה לטימוטיאוס ד 1). מעשיו האלוהיים מוכיחים את אלוהותו.

ד) אלוהותו נגלית בכך שניתנו לו כבוד ויקר והשתחוויה המגיעים רק לאלוהים (מתי יד 33; יוחנן ט 38; כ 28; פיליפים ב 10; עברים א 6).

ה) אלוהותו נגלית בכך שהוא זה שמעניק אלמותיות (יוחנן ה 28-29; ו 39-40; יז 2; פיליפים ג 21).

ו) אלוהותו נגלית בכך שהוא חלק מהריבוי משולש הפנים שבאלוהים. הוא קשור קשר בל יינתק עם אלוהים האב (יוחנן י 30; יד 23) ועם רוח הקודש (מתי כח 19; השנייה אל הקורינתים יג 14).

ז) האלוהות שלו נגלית בטענות שלו-עצמו לאלוהות. הוא עצמו טען ארבע פעמים טענות שכאלה. ראשית, הוא טען



שהוא נהנה מקרבה מרבית לאלוהים כך שלהכיר את המשיח משמעו להכיר את אלוהים (יוחנן ח 19; יד 7); לראות את המשיח כמוהו כלראות את אלוהים (יוחנן יב 45; יד 9); לקבל אותו כמוהו כלקבל את אלוהים (מרקוס ט 37); לכבד אותו כמוהו כלכבד את אלוהים (יוחנן ה 23). הוא אמר: "אֲנִי וְהָאֵב אֶחָד אֲנִי" (יוחנן י 30). **שנית**, הוא טען שמי שמאמין בו נושע. הוא המושא לאמונה מושיעה (מתי יא 28-30; יוחנן ג 36; יד 1-2; יז 3). **שלישית**, הוא טען להיות אדון מוחלט לחסידיו – משהו שרק לאלוהים יש את הזכות לצפות לו (מתי י 37-39). **רביעית**, הוא טען לריבונות על החוקים ועל המוסדות שכונן אלוהים: הוא טען שהוא אדון המקדש (מתי יב 6); אדון השבת (מתי יב 8); אדון מלכות האלוהים (מתי טז 19); ומכונן הברית החדשה (מתי כו 28). את העובדה שישוע טען את הטענות האלה לאלוהות ניתן לפרש באחת משלוש הדרכים הבאות: או שהוא היה רמאי, או שהאמין בשקר על עצמו או שבאמת היה מי שהוא טען להיות. אלה שמכירים אותו, יודעים שהוא אכן מי שטען שהוא: משיחם, מושיעם ואלוהיהם.